

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku A.Ł. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma [...] B. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.

z udziałem zainteresowanego Syndyka masy upadłości K. Spółka z o.o. z siedzibą w O.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2017 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 20 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W., po przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym mającym na celu ustalenie właściwego płatnika składek, decyzją z dnia 15 czerwca 2015 r. stwierdził, że R.G., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u A.Ł. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma [...] „B.” w W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 19 lutego do dnia 14 marca 2013 r. oraz ustalił podstawę wymiaru należnych do zapłaty z tego tytułu składek przez A.Ł..

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca A.Ł. podnosił, że zleceniodawcą

R.G. w okresie od dnia 19 lutego do dnia 14 marca 2013 r. była K. Spółka z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w O. (dalej jako zainteresowana Spółka w upadłości) jako że na podstawie umowy - porozumienia z dnia 31 października 2012 r., zawartej między wnioskodawcą a zainteresowaną Spółką w upadłości, przekazał on swoich pracowników w trybie art. 23¹ k.p. zainteresowanej Spółce, która następnie zatrudniając ich na podstawie umowy zlecenia, oddelegowała ich do świadczenia usług na rzecz wnioskodawcy. Przekazanie własnych pracowników zainteresowanej skutkuje tym, że wnioskodawca nie miał w istocie obowiązków w zakresie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, a więc nie był płatnikiem składek wobec R.G..

Sąd Okręgowy w Ś. wyrokiem z dnia 8 grudnia 2015 r. oddalił odwołanie, wskazując, że wyłącznym celem porozumienia dotyczącego rzekomego przekazywania w trybie art. 23¹ k.p. pracowników wnioskodawcy zainteresowanej Spółce, którzy następnie zostali skierowani przez nią do wykonywania pracy na rzecz wnioskodawcy, jak i wyrejestrowanie ich z ubezpieczeń z tytułu pracy u wnioskodawcy, było obejście przepisów prawa w zakresie ubezpieczeń społecznych i uniknięcie opłacania składek przez dotychczasowego płatnika składek tj. wnioskodawcę A.Ł.. Takie postanowienia porozumienia, jako zmierzające do obejścia przepisów prawa, są nieważne w rozumieniu art. 58 § 1 k.c. Również same umowy zawierane przez poszczególnych pracowników (w tym R.G.) z zainteresowaną Spółką w upadłości miały charakter pozorny i zgodnie z art. 83 § 1 k.c. są nieważne. W istocie bowiem pracownicy zatrudnieni na umowę o pracę bądź na umowę zlecenia nie wykonywali pracy na rzecz zainteresowanej Spółki w upadłości ani nie łączył ich z nią żaden stosunek prawny poza sporządzanymi dokumentami, które miały uprawdopodobnić istnienie faktycznych umów. Stosownie do art. 4 pkt 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm., dalej jako ustawa systemowa), płatnikiem składek w stosunku do pracowników jest ich pracodawca, a w okresie obowiązywania porozumienia zawartego z zainteresowaną Spółką w upadłości pracodawcą był wnioskodawca i na jego rzecz pracownicy świadczyli nieprzerwanie pracę. W związku z tym to wnioskodawca był zobowiązany do uiszczenia składek na ubezpieczenia społeczne i FGŚP za R.G. w

okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji.

W apelacji wnioskodawca zarzucił, że płatnikiem składek w stosunku do osoby świadczącej pracę na rzecz zleceniodawcy tj. zainteresowanej Spółki w upadłości w ramach realizowanej przez R.G. umowy zlecenia jest ta Spółka, a nie wnioskodawca.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 20 lipca 2016 r. oddalił apelację.

Sąd Apelacyjny podniósł, że nie doszło do przekazania zainteresowanej Spółce w upadłości składników majątkowych służących do prowadzenia działalności w zakresie sprzedaży detalicznej obuwia i wyrobów skórzanych, którą zajmował się wnioskodawca, a sam transfer zadań nie jest wystarczający do stwierdzenia zachowania tożsamości przedsiębiorstwa, będącego warunkiem przejścia zakładu pracy stosownie do art. 23¹ k.p. Skoro Spółka, z którą wnioskodawca zawarł porozumienie dotyczące przekazania pracowników, nie korzystała z żadnych składników mienia związanych z wykonywaniem produkcji, to nie można skutecznie wywodzić o uzyskaniu statusu pracodawcy przez ten podmiot. Wskazano, że R.G. wykonywał te same czynności, w tym samym miejscu, za takim samym wynagrodzeniem, dla tego samego pracodawcy – A.Ł., a nowy pracodawca nie sprawował kierownictwa nad zatrudnionymi. Oznacza to, że nie doszło do przejścia ubezpieczonego do nowego pracodawcy (mimo wystąpienia formalnych działań wskazujących na to przejście). O tym, czy dochodzi do spełnienia przesłanek zawartych w art. 23¹ § 1 k.p., nie decydują umowy i porozumienia zawarte między stronami, ale okoliczności faktyczne identyfikujące normatywne pojęcie przejścia zakładu pracy. Stwierdzenie nieważności transferu pracowników oznacza, że nie doszło do zmiany pracodawcy, a tym samym płatnika składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, którym w stosunku do R.G. pozostaje wnioskodawca.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego - a) art. 4 pkt 2a ustawy systemowej, art. 104 ust. 1 pkt 1c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 674 ze zm.), art. 9 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o

ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 272 ze zm.), art. 85 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.); b) art. 23¹ § 1 k.p.; c) art. 353¹ k.c. w związku z art. 58 § 1-3 k.c. w związku z art. 300 k.p. w związku z art. 5 k.c.; d) art. 353¹ k.c. w związku z art. 56 k.c. i w związku z art. 58 § 1-3 k.c. w związku z art. 83 ust. 1 k.c. w związku z art. 734 § 1 k.c. w związku z art. 750 k.c.; oraz naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie: a) art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. art. 477¹¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c., b) art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 477¹¹ § 1 i § 2 k.p.c.; c) art. 233 § 1 w związku z art. 217 § 1, 2 i 3 w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 162 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.; d) art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 §1 k.p.c.; e) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 378 § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi pierwszej instancji lub sądowi równorzędnemu oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu za instancję kasacyjną, a także o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie oraz o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z informacji o wynikach kontroli NIK w zakresie prawidłowości działań ZUS i organów podatkowych w zakresie ściągalności i egzekucji składek na ubezpieczenia społeczne i należności podatkowych wynikających z zatrudniania pracowników w ramach umów outsourcingowych z dnia 23 września 2016 r. na okoliczność treści, nieprawidłowości stwierdzonych w zakresie działania ZUS i organów podatkowych.

Wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznaczono na kwotę 300 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601; z dnia

20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831; z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286 czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210) w granicach jej treści i zakresu odwołania.

Podkreślenia wymaga, że istotą sporu rozpoznawanej sprawy nie było ustalenie tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, ale ustalenie podmiotu zobowiązanego do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, którego tytuł stanowiła umowa zlecenia. Sądy obu instancji nie rozstrzygały o obowiązku objęcia R.G. ubezpieczeniem społecznym z tytułu tej umowy, a jedynie o powinności zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne przez wskazany przez organ rentowy w decyzji podmiot. A zatem nie było jej przedmiotem podleganie ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu z tytułu umowy zlecenia, lecz ustalenie podmiotu zobowiązanego do zapłaty składek z tego tytułu. W takiej sprawie, dotyczącej poboru składki z tytułu podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy zaś od wartości przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2002 r., II UZ 94/02, OSNP 2004 nr 6, poz. 107 i z dnia 16 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, niepubl.; z dnia 16 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, LEX nr 1751284; z dnia 20 września 2017 r., I UK 342/16, niepubl.).

Tak więc, skoro w skardze kasacyjnej jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana została kwota należnych do zapłaty składek wynosząca 300 zł, to skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (art. 398² § 1 k.p.c.) i podlega odrzuceniu.

Summa summarum, uwzględniając powinność oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c.).

[as]